

Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot 2009

Kuntien taloustilanne heikkeni huomattavasti viime vuonna

Kuntien menojen voimakas kasvu yhdessä verotulojen heikon kehityksen kanssa johti viime vuonna kuntien vuosikatteiden alenemiseen ja lainakannan tuntuvaan kasvuun. Tilastokeskuksen keräämien tilinpäätösarvioiden mukaan Manner-Suomen kuntien yhteenlaskettu vuosikate aleni vuonna 2009 lähes neljänneksellä eikä enää riittänyt kattamaan poistoja. Myös kuntayhtymien rahoitusasema heikkeni hieman vuodesta 2008. Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu lainakanta ylitti jo 11 miljardia euroa.

Tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien toimintakatteet heikkenivät edellisestä vuodesta 1,2 miljardilla eurolla. Samanaikaisesti verotulot kasvoivat vain 70 miljoonalla eurolla. Kun valtionosuuksien lisäys pienensi vajetta 472 miljoonalla ja muiden rahoituserien muutos 220 miljoonalla eurolla, tuli kuntien vuosikatteiden vähennykseksi kaikkiaan 454 miljoonaa euroa. Kuntien yhteenlaskettu vuosikate oli viime vuonna 1 463 ja kuntayhtymien 458 miljoonaa euroa. Kaikkiaan 25 kuntaa ja 27 kuntayhtymää arvioi, että toiminta- ja rahoitustulot eivät riitä toiminta- ja rahoitusmenoihin, vaan vuosikate jää negatiiviseksi.

Vuosikate kattoi vuonna 2009 noin 96 prosenttia kuntien ja kuntayhtymien poistoista, mutta vain 48 prosenttia investoinneista. Investointeihin kunnat ja kuntayhtymät arvioivat käyttäneensä vajaat 4 miljardia euroa. Tämä on 213 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Viidennes investoinneista voitiin rahoittaa investointihyödykkeiden myynnillä ja saaduilla rahoitusosuuksilla.

Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu lainakanta oli vuoden 2009 lopussa jo yli 11 miljardia euroa. Tämä on lähes 1,5 miljardia euroa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Pitkäaikaisia velkojaan kunnat ja kuntayhtymät lyhensivät lähes 1,3 miljardilla eurolla. Uutta pitkäaikaista lainaa jouduttiin kuitenkin ottamaan yli 2,3 miljardia euroa. Tämä on 55 prosenttia enemmän kuin vuonna 2008. Asukasta kohti lasketun lainakannan keskiarvo Manner-Suomen kunnissa oli 1 875 euroa, kun vastaava suhdeluku edellisenä vuonna oli 1 629 euroa.

Selvitys perustuu Manner-Suomen 332 kunnalta ja 176 kuntayhtymältä tammikuussa 2010 kerättyihin tilinpäätösarvioihin. Kunta- ja kuntayhtymäkohtaisia tilinpäätösarvioita ei julkaista.

Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot 2009 (ilman Ahvenanmaan kuntia ja kuntayhtymiä) - milj. €

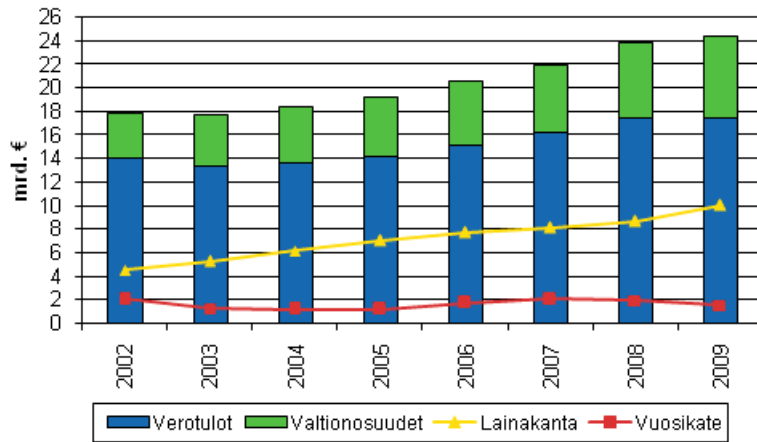
	Kunnat		Kuntayhtymät		Yhteensä	
	2009	Muutos, %	2009	Muutos, %	2009	Muutos, %
Tuloslaskelma:						
Toimintakate	-23 051	5,6	506	-0,6	-22 545	5,7
+ Verotulot	17 516	0,4			17 516	0,4
+ Valtionosuudet	6 861	7,4			6 861	7,4
+ Korkotuotot	210	-19,3	14	-52,4	224	-22,6
+ Muut rahoitustulot	288	12,2	4	-42,6	292	10,9
- Korkokulut	295	-23,2	31	-22,9	326	-23,2
- Muut rahoituskulut	66	-69,5	33	-14,1	99	-61,1
= Vuosikate	1 463	-23,7	458	-1,5	1 921	-19,3
Poistot ja arvonalentumiset	1 629	3,8	365	0,0	1 994	3,1
Investoinnit:						
Investointimenot yhteensä	3 310	-7,5	652	9,1	3 962	-5,1
Rahoitusosuudet investointimenoihin	198	0,1	15	24,7	213	1,5
Investointihyödykkeiden myyntitulot	533	-41,9	32	-25,3	565	-41,2
Rahavarat, lainat ja antolainat:						
Antolainasaamisten lisäykset	233	-36,1	4	-77,7	237	-38,1
Antolainasaamisten vähennykset	80	-28,4	4	-77,2	84	-34,9
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 106	57,4	245	38,4	2 351	55,2
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	1 178	22,5	97	30,7	1 275	23,1
Rahavarat 31.12.	2 984	-11,9	684	8,4	3 668	-8,7
Lainakanta 31.12.	9 982	15,7	1 047	13,0	11 029	15,4
Lainasaamiset 31.12.	3 088	14,4	51	-8,6	3 140	14,0

Sisällys

Liitekuviot	
Manner-Suomen kuntien verotulot, valtionosuudet, lainakanta ja vuosikate 2002–2009*.....	4
Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvioilaston laatuseloste 2009.....	5

Liitekuviot

Manner-Suomen kuntien verotulot, valtionosuudet, lainakanta ja vuosikate 2002–2009*

*) Tilinpäätösarviot

Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviotilaston laatuseloste 2009

1. Tilastotietojen relevanssi

Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviotilasto sisältää Manner-Suomen kunnilta ja kuntayhtymiltä kerätyt arviot siitä, millaisiksi erät tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja taseen erät tulevat päättyneen vuoden tilinpäätöksessä muodostumaan. Tiedot kerätään tilastovuotta seuraavan tammikuun aikana, ts. jo ennen kuin tilinpäätökset ovat valmistuneet. Tilaston tiedot perustuvat siis osittain kunnan/kuntayhtymän talousjohdon arvioihin.

Tilinpäätösarviotilasto ei sisällä tehtäväkohtaisia tietoja.

Tietoja käytetään muun muassa kunnallistalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa laadittavien kunnallistalouden kehitystä koskevien arvioiden pohjana niitä neuvotteluja varten, joita käydään Suomen Kuntaliiton ja valtiovallan kesken valtion budjetin kehyksistä. Tiedot ovat välttämättömiä myös kansantalouden tilinpitoa ja Euroopan Unionille tehtäviä kuntien taloutta koskevia laskelmia laadittaessa.

Tilastokeskus kerää tilinpäätösarviot suoraan kunnilta ja kuntayhtymiltä yhteistiedonkeruuna Suomen Kuntaliiton kanssa.

Keskeisiä ohjeita ja luokituksia tilaston kannalta ovat kirjanpitolautakunnan kuntajaoston kunnille ja kuntayhtymille antamat yleisohjeet: yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tuloslaskelman laatimisesta, yleisohje kunnan ja kuntayhtymän rahoituslaskelman laatimisesta, yleisohje kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta, yleisohje kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista ja yleisohje kunnallisen liikelaitoksen kirjanpidollisesta käsittelystä.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeet ovat saatavissa pdf-muodossa Kunnat.net -palvelusta [www-osoitteesta](http://www.kunnat.net)

http://www.kunnat.net/k_peruslistasivu.asp?path=1;29;347;93749;11434;113730

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviotilasto on kaikki Manner-Suomen kunnat ja kuntayhtymät käsittävä kokonaistutkimus. Tilaston perusaineistona ovat kunnilta ja kuntayhtymiltä kootut arviot niiden edellisen vuoden tilinpäätöksistä: tuloslaskelmien mukaisista tuotoista ja kuluista, eräistä rahoituslaskelmien rahoituseristä sekä eräistä taseiden saamis- ja velkaeristä 31.12.

Arviot kerätään erikseen kunnan/kuntayhtymän muun toiminnan ja "kunnan liikelaitos" -mallia noudattavien liikelaitosten osalta siten, että ne voidaan yhdistää arvioksi kunnan/kuntayhtymän tilinpäätöksen keskeisistä eristä.

Tilastokeskus kerää tilaston perustiedot kunnilta ja kuntayhtymiltä [www-lomakkeilla](http://www.kunnat.net). Samassa tiedonkeruussa kerätään kuntien ja kuntayhtymien talousarviotilastoa varten tiedot kunnan/kuntayhtymän kuluvan vuoden talousarviosta.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Koska tilinpäätösarviot tehdään kunnissa ja kuntayhtymissä ennen vuositilinpäätösten valmistumista ja siten perustuvat osittain kunnan/kuntayhtymän talousjohdon arvioihin, tiedot väistämättä poikkeavat jossain määrin tilinpäätöstiedoista.

Kuntien toimintakatteen, verotulojen ja valtionosuuksien osalta tietoja voidaan pitää luotettavina. Näiden erien kohdalla tilinpäätösarvioiden ja lopullisen tilinpäätöstilaston ero koko Manner-Suomen tasolla on tyypillisesti alle prosentin luokkaa. Vuosikatteessa, joka on kunnan vuositulojen ja -menojen erotus, ero voi erän luonteesta johtuen olla tuntuvasti suurempi, jopa yli kymmenen prosenttia. Poistojen ja arvonalentumisien, investointimenojen ja pitkäaikaisten lainojen lisäysten ja vähennysten kohdalla ero on yleensä 2-3 prosentin luokkaa, muiden erien kohdalla suurempi.

Kuntien tilinpäätösarviot ovat selvästi tarkempia kuin kuntayhtymien tilinpäätösarviot.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilastointiajankakso on kalenterivuosi. Tiedot kuntien ja kuntayhtymien varoista ja veloista ovat tilastovuoden viimeiseltä päivältä

Tilinpäätösarvioaineisto valmistuu helmikuun alkupuolella.

Tietosisällöltään vastaavat todellisiin tilinpäätöstietoihin perustuvat ennakkotiedot julkaistaan tilastovuotta seuraavan vuoden kesäkuun alkupuolella kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilastojen kotisivulla.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Yhteenvedot kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvioista julkaistaan tilastovuotta seuraavan helmikuun alkupuolella tilaston kotisivulla.

Kunta- ja kuntayhtymäkohtaisia tietoja ei julkaista eikä niitä ole mahdollista saada tietopalveluna. Suomen Kuntaliitto ja valtiovarainministeriö saavat kuitenkin yksikkökohtaiset tiedot sisäiseen käyttöön.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilinpäätösarviotilaston tietosisältö perustuu kirjanpitolautakunnan kunnille ja kuntayhtymille vahvistamiin sitoviin tilinpäätöskaavoihin, joten luokitusten suhteen tilasto ovat vertailukelpoinen tilinpäätöstilaston kanssa. Tilinpäätösarviot tehdään ennen varsinaisten tilinpäätösten valmistumista, joten kaikkia tilinpäätöksessä tehtäviä oikaisuja tms. (kuten sisäisten erien eliminointi) ei tilinpäätösarvioissa välttämättä ole mahdollista ottaa huomioon, mikä heikentää vertailukelpoisuutta.

Tilinpäätösarviotilaston tarkoitus on antaa karkea yleiskuva kuntasektorin talouden kehityksestä edellisellä vuonna. Muihin käyttötarkoituksiin on syytä käyttää kuntien talous- ja toimintatilastojen tietoja.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Katso kohta 6. edellä.

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Julkinen talous 2010

Lisätietoja

Erikka Saastamoinen (09) 1734 3547
Vastaava tilastojohtaja:
Ari Tyrkkö

kuntien.talous@tilastokeskus.fi

<http://tilastokeskus.fi/til/kttp/index.html>

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1797-4305 (pdf)